

який виникає за значного збільшення кількості клієнтів у мережі.

Суттєвим недоліком 802.11ac (Wi-Fi 5) є доволі сильне загасання й більша чутливість електромагнітних хвиль до перешкод діапазону 5 ГГц порівняно з діапазоном 2,4 ГГц [1]. З іншого боку, за коректного підходу цей основний недолік можна використати для збільшення кібербезпеки бездротової мережі: без застосування додаткових матеріалів практично до нуля гасити бездротову мережу побутовими матеріалами й перешкодами.

Отже, розглянутий стандарт 802.11ac (Wi-Fi 5) порівняно з 802.11n (Wi-Fi 4) має значні переваги та позитивні тенденції для збільшення швидкості передавання сигналу. Це дасть змогу суттєво розширити сферу застосування стандарту.

Перелік джерел посилання

1. Ромбовський М., Коваль В. Особливості проходження сигналу крізь перешкоди під час використання сучасних стандартів технології Wi-Fi. *Актуальні питання судової експертизи і криміналістики* : зб. мат-лів Міжнар.

наук.-практ. конф.-полілогу (Харків, 15—16.04.2021). Харків, 2021. С. 243—245.

2. Generational Wi-Fi® User Guide. October 2018. URL: https://www.wi-fi.org/download.php?file=/sites/default/files/private/Generational_Wi-Fi_User_Guide_20181003.pdf (дата звернення: 06.03.2023).

3. Lopez-Perez D., Garcia-Rodriguez A., Galati-Giordano L., Kasslin M., Doppler K. IEEE 802.11be Extremely High Throughput: The Next Generation of Wi-Fi Technology Beyond 802.11ax. *IEEE Communications Magazine*. September 2019. Vol. 57, Is. 9. Pp. 113—119. DOI: 10.1109/MCOM.001.1900338 (дата звернення: 06.03.2023).

4. Про схвалення узагальнених умов застосування радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв : рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 12.01.2012 р. № 18 (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr018864-12#Text> (дата звернення: 06.03.2023).

Вплив професора М. В. Салтевського на розвиток криміналістики

Альона Рубленко,

Луганський НДЕКЦ, м. Дніпро, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6293-3162>

Альона Ясенюк,

Луганський НДЕКЦ, м. Дніпро, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-0884-2011>,
e-mail: yasenok88@gmail.com

Розглянуто наукову, викладацьку діяльність М. В. Салтевського. Досліджено вплив його наукових ідей на розвиток криміналістики та судової експертизи та вагомий внесок у розвиток загальної теорії криміналістики, теорії криміналістичної ідентифікації, окремих криміналістичних теорій, криміналістичної техніки, криміналістичної тактики та методики розслідування окремих видів злочинів.

Ключові слова: криміналістична наука; судова експертиза; професор М. В. Салтевський, один із засновників наукової школи в криміналістиці; криміналістична одорологія; судова фотографія.

Influence of Professor Saltevskyi M. V on the development of criminology

Alona Rublenko, Alona Yasenok

The paper studies the scientific and teaching activities of Saltevskyi M. V. The author examines the influence of his scientific ideas on the development of criminology and forensic examination, as well as his significant contribution to the development of the general theory of criminology, the theory of forensic identification, individual forensic theories, forensic techniques, forensic tactics and methods of investigation of certain types of crimes.

Keywords: forensic science, forensic examination, professor Saltevskyi M. V., one of the founders of the scientific school in criminology, forensic odorology, court photo.

В науковій літературі існує багато підходів до визначення та класифікації наукових шкіл залежно від способу виникнення та формування школи, основної мети її діяльності тощо.

А. П. Огурцов зазначав, що наукова школа формується двома шляхами. Лідер наукової школи може запропонувати та розробити наукову теорію, яка отримує визнання. У цьому випадку

члени наукової школи орієнтуються на подальший розвиток цієї теорії, на її використання в інших галузях, корегування та усунення помилок, відхилень тощо.

Інший шлях формування школи полягає в тому, що теоретична програма об'єднує вчених та формується в ході діяльності наукової школи. Принципова ідея висувається лідером наукової школи, проте кожен учений бере участь у формуванні теоретичної позиції наукової школи, яка розгортається, збагачується та корегується завдяки спільним зусиллям учених [1, с. 252—253].

Г. Лайтко вважає, що слід виокремити чотири найпоширеніших типи наукових шкіл:

- зі структурою, орієнтованою на центр, та контактною комунікацією. Цей тип безпосередньо відповідає «класичній» науковій школі з індивідуальним авторством щодо основоположної ідеї та групою учнів, які концентруються навколо лідера;
- зі структурою, орієнтованою на центр, та з опосередкованою комунікацією. У «чистому вигляді» в таких школах присутнє індивідуальне авторство;
- у яких відсутній центр, але наявна контактна комунікація. Тут наукові школи реалізуються у кооперації вчених, рівних за рангом;
- у яких відсутній центр та наявна опосередкована комунікація. У даному випадку основоположна ідея формується й реалізується в різних місцях, незалежно та відносно одночасно; спільність ідей наукової школи пізнається за допомогою літератури [2, с. 225].

Професор Михайло Васильович Салтевський є одним із засновників наукових шкіл криміналістики в Україні. Становлення та розвиток саме науки криміналістики в Україні тісно пов'язані з його ім'ям. Немає такого розділу в криміналістиці, де б Михайло Васильович не зробив свій науковий внесок у його формування, подальший розвиток та удосконалення окремих положень та концепцій. Р. С. Белкін говорив, що Михайло Васильович Салтевський є одним із провідних криміналістів України [3, с. 377].

Першим важливим кроком у науковій біографії молодого вченого Михайла Васильовича Салтевського стала дисертаційна робота «Криміналістическое исследование замков и пломб в судебной экспертизе» (Харків, 1956). Працьовитість та цілеспрямованість дали змогу

молодому вченому під керівництвом видатного вітчизняного криміналіста В. П. Колмакова 1956 р. захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, 1957 р. йому було уже присвоєно звання старшого наукового співробітника [4, с. 13].

У криміналістиці особливого наукового інтересу в 1960—70-ті роки набувають наукові дослідження загальних і окремих питань теорії криміналістичної ідентифікації. Саме цій проблематиці М. В. Салтевський присвячує свою докторську дисертацію «Теоретичні основи встановлення групової належності в судовій експертизі (методологічні та правові проблеми)» (Харків, 1969), яку він успішно захистив 1970 р.

Окрім цього, в 1970-х роках професор почав розробку цілого циклу робіт, присвячених комплексу проблем теорії та методології криміналістики. У цих доробках учений спирався на дані судово-слідчої практики, результати аналізу великої кількості літературних джерел як зарубіжних, так і вітчизняних. Цими працями М. В. Салтевський зробив суттєвий внесок у розробку цілісної концепції загальної теорії криміналістики та окремих криміналістичних теорій [5, с. 202—212].

У науковій діяльності професора М. В. Салтевського є дослідження різних сфер застосування криміналістичних знань під час розслідування та розкриття злочинів. Одним із таких напрямів дослідження є судова фотографія. Як перспективна галузь криміналістичної техніки, судова фотографія привертала до себе увагу вчених на різних етапах розвитку криміналістики. Салтевський був активним послідовником дослідження можливостей застосування судової фотографії у слідчій діяльності. Він стояв біля джерел зародження криміналістичної одорології та фоноскопії, розвивав нові методики дослідження доказів, криміналістичного дослідження електронних документів, комп'ютерних засобів, нових інформаційних технологій у криміналістиці та ін. [6, с. 307—312].

Його роботи «Цветная фотография непосредственно на бумагу “Фотоцвет”» (1961); «Вопросы судебной фотографии» (1965); «Перспективная метрическая съемка на месте происшествия» (1965, у співавторстві з Л. Ф. Соврань); «Судебная фотография и кинематография в деятельности органов внутренних дел» (1974, у співавторстві з Ю. С. Гапоновим); «Измерительная фотосъемка в следственной практике» (1975, у співавторстві

із З. М. Ломако та В. Ф. Щербатовим) стали важливим доповненням до наявних знань щодо застосування судової фотографії як слідчими, так і експертами. Розуміючи важливість судової фотографії для використання під час проведення слідчих (розшукових) дій, професор (у співавторстві з Ю. С. Гапоновим) підготував навчальний посібник, у якому висвітлено основні питання судової фотографії та відеозапису. Професор М. В. Салтевський видає кілька підручників, у яких узагальнено більш ніж пів віковий досвід як практичної, так і наукової діяльності автора, і це дало змогу викласти нові погляди на сутність криміналістики як навчальної дисципліни [3, с. 377].

Салтевський М. В. зробив великий внесок у розвиток криміналістики як науки. Розробив нові напрями використання судової фотографії у слідчій та експертній діяльності, запропонував новітній метод перспективної метричної зйомки. Він був великим ученим-криміналістом, новатором, експериментатором, дослідником, практиком, експертом. Професор Салтевський М. В. написав більше 280 наукових робіт, він є автором та співавтором підручників, навчальних посібників,

монографій. Наукові роботи професора, які й досі використовуються, стали підґрунтям для розвитку сучасної криміналістики.

Перелік джерел посилання

1. Огурцов А. П. Научная школа как форма кооперации ученых / под ред. С. Р. Микулинского и др. Москва, 1977. С. 248—261.
2. Лайтко Г. Научная школа: теоретические и практические аспекты / под ред. С. Р. Микулинского и др. Москва, 1977. С. 217—247.
3. Белкин Р. С. История отечественной криминалистики. Москва, 1999. 496 с.
4. Салтевский М. В. Криминалистическая экспертиза замков и пломб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харьков, 1956. 13 с.
5. Салтевский М. В. О некоторых методологических проблемах науки криминалистики. *Труды Киевской высшей школы МВД СССР*. 1972. Вып. 6. 212 с.
6. Салтевський М. В. Проблеми інструментальної детекції вербальної інформації в судовій експертизі. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2009. Т. 22 (61). № 2. 312 с.

Складання суб'єктивного портрета злочинця за ознаками зовнішності

Андрій Рудоменко,

Сумський НДЕКЦ, м. Суми, Україна, e-mail: portret-sumy@ukr.net

Розглянуто основні моменти складання суб'єктивного портрету невідомої особи за ознаками зовнішності, а саме мальованого портрету зі слів очевидця (потерпілого).

Ключові слова: портрет; опис; зовнішність.

Drawing up a subjective portrait of a criminal based on appearance

Andriy Rudomenko

This research examines the main points of drawing up a subjective portrait of an unknown person based on appearance, namely drawing up a drawn portrait from the words of an eyewitness (victim).

Keywords: portrait, description, appearance.

Суб'єктивний портрет — це зображення обличчя, фігури особи, виготовлене відповідно до уявлення про її зовнішність, яка сформувалась в особливий час у свідомості іншої людини, яка може це відтворити за певних умов у тій чи іншій формі.

Зовнішність людини залишається відносно незмінною протягом усього її життя. Зовнішній вигляд людини здавна використовують під час упізнання та кримінальної реєстрації злочинців.

Опис ознак зовнішності людини широко застосовують як дієвий інструмент для розшуку

та розслідування, однак тільки наприкінці XIX ст. завдяки науковим дослідженням французького криміналіста-антрополога А. Бертільона опис розшукуваної чи встановлюваної людини перетворили на спеціальну поліцейську систему під назвою «словесний портрет». Її донині успішно застосовують у практичній діяльності працівники правоохоронних органів. Суб'єктивні портрети бувають мальованими, композиційно-мальованими, що складає декілька мальованих портретів, із яких складається одне більш реалістичне (подібне)